

SENTÈNCIA

En nom del Poble Andorrà.-

A la vila d'Andorra la Vella, 30 de novembre del 2017

Reunida la Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, sota la presidència del M I. Sr. Joan Manel ABRIL CAMPOY, i els magistrats M.I. Sr. Vincent ANIÈRE i M.I. Sr. Carles CRUZ MORATONES, ha adoptat la resolució següent:

ANTECEDENTS DE FET

I.- Prèvia petició de citació a judici de data 2-10-2007, en l'Audiència del dia 19-11-2007, la representació processal de la societat A SA formulava demanda pel procediment ordinari, en reclamació de quantitat contra la societat B SL, sol·licitant es dictés Sentència condemnant aquesta darrera a satisfer a la primera la suma de 47.744.- € més l'interès legal a comptar de la data d'emissió de les factures o subsidiàriament des del dia de contestació a la demanda i fins el seu efectiu pagament així com la totalitat de costes judicials, inclosos els honoraris d'advocat i de procurador i pèrits si fos el cas per la seva temeritat i mala fe.

II.- El 7-1-2008, la representació processal de B SL contestava la demanda articulada de contrari oposant-se substancialment a les

pretensions de la part agent i alhora interposava demanda reconvencional sol·licitant es dictés Sentència desestimant parcialment la demanda de l'actora i estimant la reconvencional condemnant-se A SL a satisfer a la seva representada la suma de 3.500.-€ en concepte de pagament de les factures adjuntades de documents 2 i 3 més l'import que resultés determinat en període de proves en concepte de despeses de reparació de les instal·lacions no efectuades correctament per l'adversa en les obres contractades per aquesta part, declarant ensems que B SL únicament ha d'abonar a l'adversa la suma de 13.067,80.-€ que corresponien a la factura 13.991 declarant així mateix que esqueia procedir a la compensació entre els imports respectius i condemnant en tot cas l'adversa al pagament de les costes incloses les derivades de la intervenció d'advocat i procurador d'aquesta part a determinar en període d'execució de Sentència.

III.- El dia 18-2-2008, la representació processal de A SA replicava i contestava la demanda reconvencional sol·licitant es dictés Sentència estimant íntegrament les seves pretensions i desestimant la reconvencional de la mercantil demandada imposant a la mateixa el pagament de les costes ocasionades inclosos els honoraris d'advocat i de procurador.

IV.- El dia 31-3-2008, la societat B, SL duplicava reproduint les seves pretensions inicials.

V.- Obert el judici a proves el dia 5-5-2008 s'han practicat els mitjans de prova proposats per les parts litigants amb el resultat figurant en les actuacions.

VI.- Le parts han formulat escrit de conclusions. A SA ha reproduït les seves pretensions inicials. La representació processal de B SL ha quantificat la seva reclamació reconvencional relativa a desperfectes en l'obra en la suma de 9.549,04.-€.

VII.- L'Hble. Tribunal de Batlles va dictar Sentència en data 26 de gener de 2017 i va decidir : *"Estimar l'excepció de prescripció de l'acció interposada*

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

per B SL en relació a la factura 11398 reclamada en la demanda formulada per A SA tot i estimant substancialment la demanda principal articulada per aquesta contra la primera a concurrència de la suma de 46.132,15.-€ i estimant també la demanda reconvençional articulada per B SL contra A SA per 9.549,04.-€, i després d'operar la compensació entre els deutes respectius hem de condemnar B SL a satisfer a la demandant la suma de 36.583,11.-€ que ha de ser incrementada dels interessos legals a comptar de la present.

En relació a les costes escau imposar-les en mèrits del principi del venciment objectiu les costes als litigants vençuts de tal manera que la societat demandada haurà de satisfer les relatives a la demanda principal i la demandant les relacionades amb la reconvençional. Aquestes però hauran de ser calculades en funció de l'import admès per la present Resolució, restant entès que les costes inclouran els honoraris d'advocat i de procurador i que aquelles relacionades amb el perit judicial intervinent hauran de ser assumides per meitats.”

VIII.- Contra l'esmentada resolució formula recurs d'apel·lació la representació processal de B SL i, en virtut dels arguments que exposa en les seves conclusions, demana la seva revocació parcial i que es redueixi la condemna a 38.646,79.-€ abans de procedir a la compensació judicial de deutes, sense imposició de les costes de la demanda principal.

Ha actuat com a magistrat ponent el M.I. Sr. Carles CRUZ MORATONES.

FONAMENTS DE DRET

I.- En el present procediment, la part agent A SA reclama front la part defenent B SL en demanda en la que sosté una petició de condemna per reclamació de quantitat derivada d'una relació contractual d'execució d'obra. La defenent s'oposa parcialment a la demanda i interposa al seu torn una demanda reconvençional.

La sentència d'instància estima substancialment la demanda principal i estima també la demanda reconvençional, imposant a les defenents de cada demanda les costes causades i per meitats la prova pericial judicial.

Contra tal decisió s'alça la part defenent principal.

II.- Entre les dues parts es va mantenir una relació contractual continuada en el temps d'execució d'obra en la qual la societat B va subcontractar pels treballs d'electricitat a la societat A SA, actualment en cessació de pagaments i fallida, en diverses obres de construcció. I ara discrepen del passament de comptes respectiu. Així la part agent principal reclamà 47.770.-€ per factures pendents i la part defenent i agent reconvençional reclama un total de 9.549,04.-€ també pendents de pagament.

La sentència d'instància analitza factura per factura reclamada i la prova testifical i pericial judicial i arriba a la conclusió que la part agent té una saldo favorable de 46.132,15.-€ i la demandant reconvençional de la suma ja indicada de 9.549,04.-€. Així practicada la corresponent compensació entre els deutes respectius condemna a B a pagar la suma de 38.583,11.-€.

Contra tal decisió només s'alça definitivament B, doncs A,SA ha desistit del seu recurs.

III.- Abans d'entrar en el detall de les factures que impugna en aquesta alçada la part apel·lant, hem de fer unes consideracions sobre la valoració de prova testifical perquè ens resultaran útils per l'examen de la valoració de la prova que la recurrent critica a la sentència d'instància.

Es tracta de la qüestió referida a l'aforisme "*testis unus, testis nullus*". És cert que en resolucions més antigues de la Sala hem fet referència a la vigència d'aquest aforisme (pe. TSJC 010/01 de 24.5.01 o la STJC 130/02 de 19.12.02) però posteriorment hem anat introduint matisos per evitar una aplicació rígida d'aquest aforisme en tots els casos perquè ens podria conduir a conclusions injustes i allunyades de la realitat actual. Així en la nostra STJC 337/13 de 30.1.14, ja dèiem que aquell aforisme té raó de ser si la declaració d'un sol testimoni no ve recolzada per cap element objectiu exterior. La declaració d'un únic testimoni pot ser suficient per acreditar un

fet quan concorrin els següents requisits : a) absència d'incredibilitat subjectiva derivada de les relacions testimoni i afectat que puguin dur a la conclusió de que s'actua per un mòbil de ressentiment o enemistat que privi al testimoni d'aptitud per generar certesa en la convicció de l'òrgan judicial; b) versemblança, en el sentit que el testimoni ha d'estar corroborat per determinats actes objectius que el dotin d'aptitud probatòria i c) persistència en la incriminació que ha de ser persistent en el temps, plural i sense ambigüitats i contradiccions.

Així en el cas present, la part agent ha aportat els testimonis de fins a sis empleats seus que han intervingut en diferents obres realitzant treballs propis d'electricitat que després la seva empresa ha facturat a B i a tal efecte s'han acompanyat els albarans que cada empleat anava complimentant a diari en acabar el treball a l'obra. Per tant, les seves individuals declaracions venen acompanyades per uns elements objectius (albarans) que temps abans havien complimentat i que la part contrària va poder conèixer en el seu moment. Tampoc hem tingut notícia de cap element subjectiu en els testimonis que permetés deduir alguna causa d'enemistat o ressentiment envers la part contrària. Sabem que cal ser cauts en els declaracions dels propis empleats, però no podem caure en l'extrem de negar-los sempre cap mena de credibilitat. Cal estar doncs a les circumstàncies concretes per fer aquesta judici d'inferència. Resulta dins els paràmetres de la normalitat en les relacions empresarials que el subcontractista faci els albarans de la feina realitzada a peu d'obra i que es generi un clima de confiança en les relacions comercials o empresarials sostingudes al llarg del temps, perquè aquests són els usos comercials. En aquests casos no es poden exigir les mateixes formalitats que en una relació jurídica única i puntual entre dues parts. Aquestes són les consideracions que calia realitzar a la vista del que a continuació direm.

IV.- Entrant ja en l'anàlisi de cada factura, començarem per la **factura 11.826** (import reconegut en la suma 2.184,28€). Segons la part recurrent aquesta factura calia entendre-la inclosa en la relació que es va efectuar en data 15.9.04 perquè ja no venia expressament relacionada, prova inequívoca

que els treballs inclosos en aquella factura ja estaven en altres factures anteriors o en anteriors certificacions o formaven part de la garantia de l'obra. Però la part recurrent fa aquestes suposicions que haurien d'haver estat corroborades documentalment i, a més, oblida la minuciosa pericial judicial a càrrec de C que conclou que eren treballs fora de pressupost i que es trobaven pendents de pagament.

Pel que fa la **factura 12056 (1.482,10€)** que ha estat estimada parcialment considera la part recurrent que els albarans annexats no han estat validats per ningú de l'obra i que la sentència d'instància es creu a un sol testimoni que té relació laboral amb la part contrària. Ja hem dit que cal valorar en cada cas la declaració del testimoni depenent laboralment de la part que el proposa i que cal fer-ho de manera cauta. Però en aquest cas hi ha albarans realitzats a mà pel propi treballador i que la part deutora ha pogut contrarestar amb els seus treballadors o tècnics de l'obra i no ho ha fet de manera eficient perquè el document 31 aportat per la part defenent (foli 309) consistent en una certificació de la Direcció Facultativa de la part d'electricitat de l'obra és totalment genèric i no ha estat sotmès a contradicció en el procés. Per contra, en els albarans -ara degudament ratificats pel seu autor- s'han especificat els treballs realitzats no només en aquesta factura sinó també en les factures 12643, 12725 i 12059; s'han ofert explicacions a petició de la part contrària en haver estat sotmesos a contradicció i la seva valoració corre a compte dels tribunals sota la sana crítica. I de tot això en conclou el Tribunal d'instància de la seva fiabilitat i versemblança. Compartim plenament aquesta valoració.

Factura 12059 (401,48€). Pel que fa aquesta factura, cal dir el mateix que en el cas anterior referit a la prova pericial judicial que la part sembla tenir per no practicada. En ella es conclou que efectivament es tracten de treballs fora de pressupost, concretament els treballs d'intrusió en el xalet X del Sr. J.R.

En relació a les despeses pel canvi de venciment **Factura 12778 (463,29€ més 4€ de despeses bancàries de retorn)** cal destacar que cap

objecció es va fer al respecte en la contesta a la demanda, amb la qual cosa no pot posteriorment introduir arguments d'oposició.

Pel que fa la **factura 12463 (301,84€)** considera la part apel·lant que havia de tractar-se de treballs a realitzar dins l'any de garantia de l'obra, però desconeix l'argument que la sentència fa seu conforme el perit judicial ho qualifica com a treballs d manteniment i no de reparació de defectes d'execució der l'obra. Per tant de nou vol substituir el recurrent el criteri imparcial del perit i del Tribunal a quo, pel seu propi que lògicament cal tatxar-lo de parcial i interessat. Donem per reiterat el que ja hem dit més amunt del document 31 de la contesta a la demanda.

Quant a la **factura 12725 (1661,50€)** considera la part recurrent que aquesta factura de data 25.6.05, posterior al document de liquidació aportat com document número 7 (foli 278) que porta data de 30.5.05, no té sentit perquè quan ja es va fer la liquidació en 30.5.05 ja se sabia que calia fer una modificació al projecte inicial per fer una evacuació contra incendis en la planta baixa de l'hotel i que per aquesta raó ja havia d'estar compresa aquella factura en la liquidació feta el 30.5.05. Però de nou fa una valoració interessada de la prova perquè com ella mateixa reconeix encara no es coneixia la concreta ubicació de l'evacuació contra incendis) i que es va concretar al llarg del procés constructiu i que va consistir en enviar una part parcialment la superfície del Supermercat Y, traslladant el despatx d'aquest establiment a la planta soterrània, encarregant-se aquesta tasca a B, la qual va sotscontractar a la part agent. Així ho ha explicat en prova testifical l'arquitecte tècnic de l'obra. En conclusió, difícilment es podien pressupostar abans de conèixer el seu abast els treballs inclosos en la factura que ara discuteix.

I per acabar, la **factura 13157 (1.217,87€)** corresponent al provisional de l'obra D a La Massana, la part recurrent reitera els mateixos arguments de la instància i que són rebutjats per la sentència. Es tracta d'una part d'una factura anterior que es va dividir en altres dues factures, una de les quals ja va ser pagada per la contractista, però la segona factura desglossada, no. La

testimoni Sra. DLR ho ha explicat que és l'administrativa de l'empresa demandant i que s'encarrega de la facturació i que explica l'origen de la factura 13157 i la seva procedència d'una altra originària (11771) que va ser anul·lada i substituïda per altres dues (12658 i 13157). Aquesta testimoni, sota jurament de dir veritat, va ser la persona, juntament amb l'encarregat, que es va ocupar de negociar el pagament de la factura originària i que va negociar amb la persona de B amb la que tractava el tema (Sra. M.A.) que al seu torn consultava amb el seu superior a B. És a dir que la testimoni ha tingut una intervenció directa i personal en l'origen de la dita factura per la seva funció a A SA i ha pogut facilitar detalls de la societat defenent que només podia conèixer si realment ella hi havia intervingut personalment. A més tampoc ha estat sotmesa a cap pregunta de contrast. Per tot això i reiterant el que ja hem dit abans sobre l'únic testimoni, hem de dir que compartim plenament la versemblança que la sentència d'instància ha donat a aquesta testimoni.

En conseqüència aquest motiu sobre l'errònia valoració de la prova ha de fracassar.

V.- Finalment el segon motiu del recurs es centra en la imposició de les costes de la demanda principal. Considera -sense dubte vinculat a la sort del motiu precedent- que si la condemna només ha de ser de 38.646,79.-€ en lloc dels 46.132,15.-€ fixats per la sentència, estaríem davant d'una estimació parcial de la demanda principal que justificaria l'aplicació de la Novel·la 82, cap. X. Però en haver fracassat aquest motiu d'impugnació, la conseqüència és que la demanda principal ha estat estimada de manera molt substancial cosa que justifica l'aplicació del criteri del venciment objectiu que troba el seu origen en el Codi 7,51,5.

Aquest segon motiu també ha de fracassar i amb ell, el recurs ha de ser desestimat.

SISE.- En resultar desestimat el recurs procedeix imposar les costes per ell generades a la part recurrent, de conformitat amb el que disposa el Codi 7,51,5.

VII.- Per acabar hem de dir que no podem entrar a examinar l'oposició referida a la compensació judicial feta per la part apel·lada A SA per quan aquesta part ha desistit del seu recurs i per aquesta raó no pot impugnar cap pronunciament de la sentència en la seva oposició al recurs.

Vistos la legislació vigent i els Usos i Costums aplicables al present cas,

La Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

DECIDEIX

DESESTIMAR el recurs d'apel·lació interposat per la representació processal de B SL contra la Sentència dictada per l'Hble. Tribunal de Batlles en data 26 de gener de 2017, que confirmem íntegrament.

Imposem el pagament de les costes causades en aquesta alçada a la part apel·lant.

Així per aquesta nostra resolució, de la qual en serà tramés testimoni a l'Hble. President de la Batllia, per al seu coneixement i als efectes escaients, definitivament jutjant, ho pronunciem, manem i signem.-